

**T.C.
BERLİN BÜYÜKELÇİLİĞİ
Çalışma ve Sosyal Güvenlik Müşavirliği**

**2013 YILI
SAYISAL VERİLER VE BİLGİLER**

İÇİNDEKİLER

Sayfa

1. DEMOGRAFİK BİLGİLER	5
1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus	5
1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	5
1.3. Vatandaşlarımızın Eyaletlere Göre Dağılımı	5
1.4. Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi	6
1.5. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı	6
1.6. Alman Vatandaşlığına Geçen Türk Vatandaşlarının Sayısı	7
a) 2013 yılı itibariyle	7
b) Yıllar itibariyle	7
c) Alman Vatandaşlığına Geçen Türk Vatandaşlarının Alman Vatandaşlığına Geçen Diğer Ülke Vatandaşlarıyla Sayısal Mukayesesi	8
d) Doğumla Alman Vatandaşlığını Elde Eden Türk Çocuklarının Sayısı	9
1.7. Almanya'ya Gelen ve Almanya'dan Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı	9
1.8. Diğer Önemli İstatistiki Veriler	10
a) Süreli/Süresiz Oturma İzni ve Oturma Hakkı Sahibi Vatandaşlarımızın Sayıları	10
b) Vatandaşlarımızın Almanya'da Kalış Sürelerine Göre Sayıları	12
2. İSTİHDAMLA İLGİLİ SAYISAL BİLGİLER	13
2.1. Sigortaya Tabi Çalışanların Sayıları	13
2.2. Sigortaya Tabi Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı	13
2.3. Sigortaya Tabi Çalışan Vatandaşlarımızın Eyalet İş Ajanslarına Göre Dağılımı	13
2.4. Sigortaya Tabi Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı	14
2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları	14
2.6. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (31.12.2013 tarihi itib.)	15
2.7. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı (2013 yılı ortalaması)	15
2.8. İşsiz Vatandaşlarımızın Eyalet İş Ajanslarına Göre Dağılımı	15
2.9. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler	16
2.10. Çalışanların İşkollarına Göre Asgari ve Ortalama Brüt Aylık Ücretleri	16
2.11. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri	17
3. SOSYAL GÜVENLİK BİLGİLERİ	18
3.1. Birinci Basamak İşsizlik Parası	18
3.2. İkinci Basamak İşsizlik Parası	18
3.3. Bakım Parası Uygulaması	19
3.4. Emeklilik Sigortası Prim Oranı	19
3.5. Kısa Süreli Çalışma Ödeneği	19
3.6. Küçük Ücretli İşlerde Çalışanlar	19
3.7. İşverenlerin İflas Fonu Aidatı	19
3.8. İsteğe Bağlı Asgari Sigorta Prim Miktarı	20
3.9. Sağlık Sigortası Prim Oranı	20
3.10. Sanatçıların Sosyal Güvenliği Prim Oranı	20
3.11. Bakım Sigortası Prim Oranı	20
3.12. Yaşlılık Aylığı Alanlar İçin Ek Kazanç Sınırları	20
3.13. Sosyal Güvenlik Primlerine Esas Alınan Ücret Üst Sınırları	20

3.14. Bakım Sigortası Ödemeleri	21
3.15. Aile Yardımları	22
3.15.1.Çocuk Parası Miktarları	22
3.15.2. Çocuk Muafiyet Miktarı	22
3.15.3.Çocuk Nafaka Miktarları	22
3.15.4. Ebeveyn Parası	22
3.16. Aktif/Pasif Sigortalı Sayısı	23
3.17. Sigorta Kolları İtibariyle Ödenek Alanların Sayısı	23
3.18. Sosyal Güvenlik Prim Oranları	23
3.19. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Veriler	24
3.20. Aile Yardımları ile İlgili Sayısal Bilgiler ve Aile Yardımlarının Miktarı	24
3.20.1. Çocuk Parası Miktarları	24
3.20.2. Çocuk Parasından Yararlanan Çocuk ve Aile Sayısı ile Ödenen Miktarlar	24
3.21. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri	24
3.22. Sigorta Kolları İtibariyle Sosyal Sigorta Ödeneği Alanların Sayısı	25
4. EĞİTİM BİLGİLERİ	26
4.1. Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı	26
4.2. Meslek Okullarına Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı	26
4.3. Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Çocukların Sayısı	26
4.4. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı	26
5. VATANDAŞLARIMIZI DA İLGİLENDİREN ÖNEMLİ MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ	
5.1. Üçüncü Ülke Vatandaşı Yüksek Kalifiye Elemanların Almanya’ya Girişini ve İkametlerini Düzenleyen Kanun (Mavi Kart Uygulaması)	27
5.1.1. Alman üniversitesinden mezun yabancılara tanınan iş arama süresi	28
5.1.2. Almanya’da öğrenim gören yabancı öğrencilerin çalışma hakları	28
5.1.3. Yurtdışında üniversite mezunu yabancılardan Almanya’da iş arama hakları	28
5.2. Kısa Süreli Çalışma Ödeneği	28
5.3. Küçük Ücretli İşlerde Çalışanlar	28
5.4. İşverenlerin İflas Fonu Aidatı	29
6. ÖNEMLİ YARGI KARARLARI	30
6.1. Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD) Kararları	30
6.1.1. ABAD’ın Türk Vatandaşlarının Üye Ülkelerde Hizmet Alma Özgürlüklerine İlişkin 24.09.2013 tarih ve C-221/11 sayılı Leyla Ecem Demirkan Kararı	30
6.1.2. ABAD’ın yıllık izin sırasında işgöremezlik durumunun yıllık izine etkileri hakkındaki 21.06.2012 tarih ve C-78/11 sayılı Kararı	31
6.1.3. ABAD’ın yabancı ülkelerin Almanya’daki temsilciliklerinde çalışanların yabancı ülke temsilciliklerine karşı yerel mahkemeler önünde dava açmalarına ilişkin 19.07.2012 tarih ve C-154/11 sayılı Kararı	32
6.2. Yerel Mahkeme Kararları	33
6.2.1. Federal İdare Mahkemesi’nin Türk vatandaşı bir çocuğun Alman vatandaşlığına geçerken Türk vatandaşlığından ayrılmak zorunda olduğuna ilişkin 21.02.2013 tarih ve BverwG 5 C 9.12 sayılı Kararı	33

6.2.2. Federal İdare Mahkemesi'nin, Türk vatandaşlarından ikamet izni düzenlenmesi için alınan harçların AB ülkeleri vatandaşlarından alınan harçlardan fazla olamayacağına, bu tür bir idari işlemin Türkiye-AB Ortaklık Hukuku'nun ihlali anlamına geldiğine dair 19.03.2013 tarih ve BVerwG 1 C 12.12 sayılı Kararı	34
6.2.3. Federal İş Mahkemesi'nin İş Güvencesi Kanunu'nun ödünç işçilere uygulanması hakkındaki 24.01.2013 tarih ve 2 AZR 140/12 sayılı Kararı	35
6.2.4. Federal İş Mahkemesi'nin yaştan dolayı ayrımcılığa ilişkin 24.01.2013 tarih ve 2 AZR 429/11 sayılı Kararı	35
6.2.5. Federal İş Mahkemesi'nin çalışanın iş ilişkisi sonunda izin hakkından feragat edebileceğine ilişkin 14.05.2013 tarih ve 9 AZR 844/11 sayılı Kararı	36
6.2.6. Federal İş Mahkemesi'nin ödünç verilen işçilere de aynı ücretin ödenmesi gerektiğine ilişkin 13.03.2013 tarih ve 5 AZR 954/11 sayılı Kararı	37
6.2.7. Federal İş Mahkemesi'nin işverenin işçilerini diğer işletmesinde istihdam ederken takdir hakkını kullanmasına ilişkin 10.07.2013 tarih ve 10 AZR 915/12 sayılı Kararı	37
6.2.8. Federal İş Mahkemesi'nin cinsiyetten dolayı ayrımcılık hakkında 17.10.2013 tarih ve 8 AZR 742/12 sayılı Kararı	37

1. DEMOGRAFİK BİLGİLER

1.1. Genel, Yabancı ve Türk Nüfus

31.12.2013 tarihi itibarıyla

Cinsiyet	Genel	Yabancı	Türk
Erkek	39.535.400	3.531.200	802.663
Kadın	41.180.600	3.396.500	747.145
Toplam	80.716.000	6.927.700	1.549.808

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.2. Vatandaşlarımızın Cinsiyetlerine ve Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

31.12.2013 tarihi itibarıyla

	0-15	16-35	36-65	65 ve yukarı
Erkek	38.726	274.676	371.846	117.415
Kadın	36.782	253.996	356.315	100.052
Toplam	75.508	528.672	728.161	217.467

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.3. Vatandaşlarımızın Eyaletlere Göre Dağılımı

31.12.2013 tarihi itibarıyla

Eyalet/Bölge/İdari Yapılanma (Bölge Adı)	Toplam
Baden-Württemberg	269.471
Bavyera	203.784
Berlin-Brandenburg	114.029
Bremen	25.471
Hamburg	49.433
Hessen	162.116
Mecklemburg Vorpommer	1.277
Aşağı Saksonya	93.726
Kuzey Ren Vestfalya	520.573
Palatina	61.239
Saarland	11.162
Saksonya	3.950
Saksonya Anhalt	2.217
Schleswig Holstein	29.312
Thüringen	2.048
Toplam	1.549.808

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.4. Vatandaşlarımızın Diğer Yabancılarla Sayısal Mukayesesi

31.12.2013 tarihi itibarıyla

Uyruğu	Erkek	Kadın	Toplam
Türk	802.663	747.145	1.549.808
Polonya	323.543	286.312	609.855
İtalyan	325.814	227.129	552.943
Yunan	172.588	143.743	316.331
Hırvatistan	119.164	121.379	240.543
Sırbistan	102.895	102.148	205.043
Rusya Federasyonu	81.719	134.572	216.291
Avusturya	93.414	85.354	178.768
Bosna Hersek	81.810	75.645	157.455
Hollanda	79.163	63.254	142.417
İspanyol	69.235	66.304	135.539
Portekiz	70.700	56.668	127.368
Ukrayna	44.752	77.603	122.355
Fransız	57.389	62.656	120.045
İngiltere	63.276	40.151	103.427
Eski Sırbistan ve Montenegro	19.184	17.147	36.331
Belçika	12.906	12.099	25.005
Güney Kıbrıs	768	699	1.467
Diğerleri	385.345	825.450	2.253.476
Genel Toplam	2.906.328	3.145.468	6.051.796

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.5. Doğan, Ölen ve Evlenen Vatandaşlarımızın Sayısı

2013 yılı itibarıyla

Başkonsolosluk Görev bölgesi	Doğan	Ölen	Evlenen	
			Türk-Türk	Türk-Yabancı
Berlin	1.745	443	200	100
Düsseldorf	1.625	619	128	994
Essen	1.925	578	106	820
Frankfurt	2.050	540	252	1.055
Hamburg	898	366	31	613
Hannover	2.073	533	93	772
Karlsruhe	1.550	375	313	568
Köln	2.146	463	412	589
Mainz	942	201	110	434
Münih	1.927	405	427	525
Münster	1.426	360	132	535
Nürnberg	929	240	144	363
Stuttgart	2.570	579	554	975
Toplam	21.298	5.702	2.902	8.353

Kaynak: Almanya'daki Başkonsolosluklarımız

1.6. Alman Vatandaşlığına Geçen Türk Vatandaşlarının Sayısı

a) 2013 Yılı İtibariyle

Başkonsolosluk Bölgesi	Alman Vatandaşlığına geçenlerin Sayısı
Berlin	2.040
Düsseldorf	2.350
Essen	2.266
Frankfurt	3.748
Hamburg	1.973
Hannover	3.418
Karlsruhe	2.016
Köln	3.165
Mainz	1.163
Münih	2.221
Münster	1.885
Nürnberg	1.500
Stuttgart	1.722
Toplam	29.467

Kaynak: Almanya'daki Başkonsolosluklarımız

b) Yıllar İtibariyle

Yıl	Sayı
1972-1979	2.219
1980-1989	10.361
1990	2.034
1991	3.529
1992	7.377
1993	12.915
1994	19.590
1995	31.578
1996	46.294
1997	42.240
1998	59.664
1999	103.900
2000	82.861
2001	76.861
2002	64.631
2003	56.244
2004	44.465
2005	32.661
2006	33.388
2007	28.861
2008	24.449
2009	24.647
2010	26.192
2011	28.103
2012	33.246
Toplam	891.746

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

Not: Alman vatandaşlığına geçen Türk vatandaşlarının sayısında Başkonsolosluklarımızın vermiş oldukları rakamlarla Federal İstatistik Dairesi'nin vermiş olduğu rakamların farklılığı dikkate alınmalıdır.

c) Alman Vatandaşlığına Geçen Türk Vatandaşlarının Alman Vatandaşlığına Geçen Diğer Ülke Vatandaşlarıyla Sayısal Mukayesesi

Tabiiyeti	2008	2009	2010	2011	2012
Türk	24.449	24.467	26.192	28.103	33.246
Bosna Hersek	1.878	1.733	1.945	1.703	1.864
Hırvat	1.032	542	689	665	544
Eski Yugoslav, Sırp, Monteneg.	6.343	4.187	3.298	2.881	2.611
Polonya	4.245	3.841	3.789	4.281	4.493
Romen	2.137	2.357	2.523	2.399	2.343
Rusya Federasyonu	2.439	2.477	2.753	2.965	3.165
Ukrayna	1.953	2.345	3.118	4.264	3.690
Fas	3.130	3.042	2.806	3.011	2.852
Tunus	734	832	792	816	867
Afganistan	2.512	3.549	3.520	2.711	2.716
Sri Lanka	1.492	1.407	1.207	1.032	864
Vietnam	1.048	1.513	1.738	2.428	3.299
Irak	4.229	5.136	5.228	4.790	3.510
İran	2.734	3.184	3.046	2.728	2.463
İsrail	1.971	1.681	1.649	1.971	101
Kazakistan	1.602	1.439	1.601	1.923	1.937
Lübnan	1.675	1.759	1.697	1.433	1.283
Pakistan	1.208	1.305	1.178	1.151	1.251
Çin	1.172	1.194	1.300	1.332	1.381
Diğerleri					
Toplam	94.470	96.121	101.570	106.987	109.938

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

d) Doğumla Alman Vatandaşlığını Elde Eden Türk Çocuklarının Sayısı

Yıllar	
2000	23.553
2001	20.931
2002	19.531
2003	18.244
2004	17.448
2005	16.743
2006	16.084
2007	14.075
2008	11.282
2009	9.490
2010	9.690
2011	10.095
2012	
2013	
Toplam	

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.7. Almanya'ya Gelen ve Almanya'dan Ayrılan Vatandaşlarımızın Sayısı

Yıl	Gelen	Ayrılan
1998	47.858	45.142
1999	48.129	42.823
2001	40.858	26.656
2002	58.128	36.750
2003	49.699	35.612
2004	42.644	38.005
2005	36.019	34.466
2006	30.720	32.424
2007	27.599	29.879
2008	28.741	38.889
2009	27.212	35.410
2010	27.564	31.754
2011	28.610	27.922
2012	25.414	27.329
2012 yılı itibariyle cinsiyet olarak		
Erkek	15.727	18.166
Kadın	9.687	9.163

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

1.8. Diğer Önemli İstatistik Veriler

a) Süreli/Süresiz Oturma İzni ve Oturma Hakkı Sahibi Vatandaşlarımızın Sayısı (31.12.2011 tarihi itibarıyla)

- 1990 tarihli eski Alman Yabancılar Yasası'na göre

Erkek	300.402
Kadın	260.953
Toplam	561.355

Bunlardan

<u>Süreli Oturma İzni Sahibi</u>		<u>Süresiz Oturma İzni Sahibi</u>	
Erkek	29.940		270.462
Kadın	29.410		231.543
Toplam	59.350		502.005

- 1.1.2005'te yürürlüğe giren İkamet Kanunu'na göre

Erkek	518.127
Kadın	492.887
Toplam	1.011.014

Bunlardan

- İkamet İzni (süreli)

Erkek	125.570
Kadın	154.430
Toplam	280.000

- Eğitim amaçlı oturma izni

Erkek	3.311
Kadın	2.311
Toplam	5.622

- Çalışma amaçlı ikamet izni

Erkek	3.339
Kadın	877
Toplam	4.216

- Devletler hukuku, insancıl ve siyasi amaçlı ikamet izni

Erkek	7.813
Kadın	8.074
Toplam	15.887

- Aile birleşimi

Erkek	93.139
Kadın	125.819
Toplam	218.958

- Özel ikamet haklarına dayalı ikamet izni

Erkek	17.968
Kadın	17.349
Toplam	35.317

- Yerleşme İzni (süresiz)

Erkek	377.502
Kadın	326.785
Toplam	704.287

- Diğer ikamet izinleri

Erkek	15.055
Kadın	11.672
Toplam	26.727

Bunlardan

- İkamet izninden muaf tutulanlar ve vatansızlar

Erkek	2.570
Kadın	1.972
Toplam	4.542

- İkamet izni başvurusunda bulunanlar

Erkek	12.485
Kadın	9.700
Toplam	22.185

- AT hukukuna göre serbest dolaşım belgeli ikamet izni

Erkek	2.288
Kadın	1.726
Toplam	4.014

- Müsamahalı ikamet izni

Erkek	3.688
Kadın	2.216
Toplam	5.904

- Tecilli oturma izni

Erkek	1.245
Kadın	446
Toplam	1.691

- İkamet Statüsü	
Erkek	13.235
Kadın	9.948
Toplam	23.183

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

**b) Vatandaşlarımızın Almanya’da Kalış Sürelerine Göre Sayıları
(31.12.2011 tarihi itibarıyla)**

Kalış Süresi	Sayı
0-1 yıl	14.300
1-4 yıl	37.846
4-6 yıl	27.720
6-8 yıl	41.783
8-10 yıl	55.920
10-15 yıl	194.887
15-20 yıl	255.851
20-25 yıl	233.262
25-30 yıl	105.229
30-35 yıl	219.307
35-40 yıl	241.503
40 yıl ve daha fazla	179.553
Toplam	1.607.161

Ortalama kalış süresi: 24,8 yıl

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

2. İSTİHDAM İLE İLGİLİ SAYISAL BİLGİLER

2.1. Sigortaya Tabi Çalışanların Sayıları

31.12.2013 tarihi itibarıyla

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli	13.513.163		15.755.755		29.268.918	
Yabancı	1.461.784		925.934		2.386.243	
Türk	351.096		159.282		510.378	

Kaynak: Federal İş Ajansı

2.2. Sigortaya Tabi Çalışan Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı

30.06.2013 tarihi itibarıyla

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-20	8.956	7.419	16.375
20-25	34.305	25.160	59.465
25-30	36.145	18.613	54.758
30-35	50.304	18.691	68.995
35-40	60.044	23.270	83.314
40-45	58.492	26.092	84.584
45-50	53.783	19.625	73.408
50-55	28.322	10.735	39.057
55-60	15.446	5.932	21.378
60-65	4.595	3.372	7.967
Toplam	351.096	159.282	510.378

Kaynak: Federal İş Ajansı

2.3. Sigortaya Tabi Çalışan Vatandaşlarımızın Eyalet İş Ajanslarına Göre Dağılımı

30.06.2013 tarihi itibarıyla

Kuzey (Schleswig-Holstein-Hamburg ve Mecklenburg-Vorpommern)	24.646
Aşağı Saksonya-Bremen	33.792
Kuzey Ren-Vestfalya	154.972
Hessen	57.481
Rheinland Pfalz-Saarland	23.178
Baden-Württemberg	105.771
Bavyera	83.397
Berlin-Brandenburg	24.360
Saksonya-Anhalt/Thüringen	1.628
Saksonya	1.153
Toplam	510.378

Kaynak: Federal İş Ajansı

2.4. Sigortaya Tabi Çalışan Vatandaşlarımızın İşkollarına Göre Dağılımı

30.06.2013 tarihi itibarıyla

Tarım, orman, balıkçılık	1.069
Maden ve taş toprak	2.654
İmalat sanayi	164.095
Enerji	901
Su işleri, kanalizasyon, çöp sektörü	3.708
İnşaat sektörü	29.117
Ticaret, otomobil ve motorlu araçlar tamirciliği	72.536
Ulaştırma ve depolama	42.893
Otelcilik, lokantacılık	27.737
Bilişim ve iletişim	4.547
Kredi ve sigortacılık	3.935
Emlak ve konut sektörü	1.496
Serbest ve bilimsel hizmetler sektörü	11.561
Diğer iktisadi hizmetler sektörü	84.009
Kamu idaresi, sosyal sigortalar	7.778
Eğitim ve öğretim	7.547
Sağlık ve sosyal hizmetler	28.746
Sanat, eğlence, dinlence	2.590
Diğer hizmet sektörleri	12.620
Özel ev hizmetleri	254
Uluslararası organizasyonlar	201
Başka işkoluna girmeyen hizmetler	384
Toplam	510.378

Kaynak: Federal İş Ajansı

2.5. İşsiz Sayısı ve İşsizlik Oranları

31.12.2013 tarihi itibarıyla

	Kadın		Erkek		Toplam	
	Sayı	%	Sayı	%	Sayı	%
Ülke Geneli	1.323.995	6,5	1.548.788	6,8	2.872.783	6,8
Yabancı	245.135		261.310		506.445	14,2
Türk	63.941		79.296		143.556	20,9

Kaynak: Federal İş Ajansı

2.6. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı
(31.12.2013 tarihi itibariyle)

Yaş Grubu	Erkek	Kadın	Toplam
15-20	1.495	1.082	2.577
20-25	6.563	4.541	11.104
25-30	9.361	6.237	15.598
30-35	12.485	9.507	21.992
35-40	13.963	11.929	25.892
40-45	12.819	12.241	25.060
45-50	11.356	8.732	20.088
50-55	6.974	5.509	12.483
55-60	4.939	3.907	8.846
60-65	1.254	1.244	2.498
Toplam	81.233	64.950	146.183

Kaynak: Federal İş Ajansı

2.7. İşsiz Vatandaşlarımızın Yaş Gruplarına Göre Dağılımı
(2013 yılı ortalaması)

Yaş grupları	Toplam	Erkek	Kadın	%
15-20 yaş arası	2.694	1.534	1.160	6,4
20-25 yaş arası	10.545	6.096	4.449	5,0
25-30 yaş arası	14.944	8.780	6.164	4,6
30-35 yaş arası	22.279	12.664	9.615	6,7
35-40 yaş arası	25.482	13.412	12.070	8,8
40-45 yaş arası	22.829	11.756	11.073	6,8
45-50 yaş arası	19.495	11.130	8.365	5,2
50-55 yaş arası	11.017	6.123	4.894	3,0
55-60 yaş arası	8.600	4.450	4.150	2,5
60-65 yaş arası	2.500	1.375	1.127	1,3
Toplam	140.537	77.401	63.136	5,0

Kaynak: Federal İş Ajansı

2.8. İşsiz Vatandaşlarımızın Eyalet İş Ajanslarına Göre Dağılımı
31.12.2013 tarihi itibariyle

Kuzey (Schleswig Holstein,Hamburg,Mecklenburg-Vorpommern)	8.239
Aşağı Saksonya/Bremen	13.554
Kuzey Ren-Verstfalya	59.415
Hessen	13.291
Rheinland-Pfalz/Saarland	6.042
Baden-Württemberg	16.180
Bavyera	10.397
Berlin/Brandenburg	15.103
Saksonya-Anhalt, Thüringen	476
Saksonya	540
Toplam	143.237

Kaynak: Federal İş Ajansı

2.9. Bağımsız Çalışan Vatandaşlarımızla İlgili Bilgiler

2013 yılı itibariyle, Almanya’da 80.000 civarında Türk kökenli işverenin bulunduğu tahmin edilmektedir. Türk işletmelerinin faaliyet gösterdikleri alanlar sektörler itibariyle tahmini olarak aşağıda belirtilmiştir.

Sektörler	Sayı	(%)
İmalat	2.080	2,6
İnşaat	1.280	1,6
El sanatları	7.280	9,1
Toptan ticaret	3.680	4,6
Parakende ticaret	26.480	33,1
Gastronomi	18.800	23,5
Hizmet	20.400	25,5
Toplam	80.000	100

Yine tahmini olarak Türk işletmelerinde yaklaşık 400.000’e yakın kişi istihdam edilmektedir. Toplam yatırımın 8 milyar Avro, yıllık cironun ise 40 milyar Avro olduğu tahmin edilmektedir. Söz konusu işletmelerin büyük bölümünü küçük aile işletmeleri teşkil etmektedir.

Kaynak: Türkiye Araştırmalar Merkezi

2.10. Çalışanların İşkollarına Göre Asgari ve Ortalama Brüt Aylık Ücretleri 2013 yılı itibariyle

İşkolları	Aylık Asgari Ücret	Asgari Saat Ücretleri (Avro)	Ortalama Brüt Aylık Ücretler
Finans ve sigortacılık			4.613
Bilişim ve iletişim			4.526
Enerji			4.540
Su işleri, kanalizasyon, çöp			3.316
Serbest ve bilimsel hizmetler			4.155
Eğitim ve öğretim			4.045
Maden			4.004
İmalat			3.720
Emlak ve konut			3.693
Sağlık ve sosyal hizmetler			3.442
Sanat, eğlence			3.430
Kamu idaresi ve sosyal sigortalar			3.394
Ticaret			3.218
Diğer hizmet sektörleri			3.196
Sular idaresi			3.108
İnşaat		11,05/10,25	2.927
Ulaştırma ve depolama			2.915
Lokantacılık, otelcilik			2.029

Kaynak: Federal Çalışma ve Sosyal İşler Bakanlığı

Not: Almanya’da asgari ücret uygulaması inşaat sektörü dışında genel anlamda henüz bulunmamaktadır. Ancak, Federal Hükümet’in aldığı karar gereğince 2015 yılından itibaren istisnaları olmakla birlikte Federal düzeyde tüm sektörler için geçerli asgari saat ücretinin 8,50 Avro olarak yürürlüğe girmesi beklenmektedir.

2.11. Toplu İş Uyuşmazlıkları ve Toplu İş Sözleşmeleri

Almanya'da 2013 yılında yaklaşık 70.000 toplu sözleşme bağtlanmıştır. Ayrıca, Almanya'da 2013 yılında 501 genel geçerli toplu sözleşme ilan edilmiştir. Bu sözleşmelerin 223'ü 2012 yılından kalan sözleşmelerin devamı niteliğinde olup, 268 yeni genel geçerli toplu sözleşme yürürlüğe girmiştir. Tüm toplu sözleşmeler sendikalı çalışanların % 52'si ile doğrudan ilgilidir.

3. SOSYAL GÜVENLİK BİLGİLERİ

3.1. Birinci Basamak İşsizlik Parası

Sosyal Kanun'un 3'üncü Kitabının 137'nci maddesine göre işsiz olan gerekli bekleme süresini dolduran ve İş Ajansına işsizlik beyanında bulunan sigortalı çalışanlara birinci basamak işsizlik parası ödenmektedir. Gerekli bekleme süresi son 2 yılda 12 aydır. Buna göre son 2 yılda 12 ay işsizlik sigortasına prim ödeyen sigortalılar birinci basamak işsizlik parasına hak kazanmaktadırlar. Evli ve en az 1 çocuklu sigortalılar ücretlerinin % 67'si, diğer sigortalılar % 60'ı oranında işsizlik parası almaktadırlar.

Aşağıda birinci basamak işsizlik parası alma süreleri belirtilmiştir:

Sigortalılık süresi (ay olarak)	Sigortalının yaşı	İşsizlik parası alma süresi (ay olarak)
12		6
16		8
20		10
24		12
30	50.	15
36	55.	18
48	58.	24

Kaynak: Federal İş Ajansı

3.2. İkinci Basamak İşsizlik Parası

01.01.2013 tarihi itibarıyla ikinci basamak işsizlik parası uygulaması çerçevesinde hak sahipleri için yardım miktarları artırılmıştır. Yalnız yaşayanlar için mutad yardım miktarı 374 Avrodan 382 Avro'ya çıkarılmıştır. Aşağıda yardım basamaklarına göre mutad yardım miktarları belirtilmiştir. Sosyal Kanun'un 12'nci Kitabına göre istihdam piyasası dışında kalan ve yardıma muhtaç kişiler için ödenen sosyal yardım ödenekleri de yardım miktarlarıyla aynıdır:

Yardım türleri	Yardım miktarı (Avro)
1'inci yardım miktarı (Yalnız yaşayan ve yalnız çocuk yetiştiren hak sahipleri)	382
2'nci yardım miktarı (Aynı hanede yaşayan eşlerden her biri için)	345
3'üncü yardım miktarı (Ailesi yanında yaşayan yetişkin hak sahipleri)	306
4'üncü yardım miktarı (14-18 yaşındaki çocuklar)	289
5'inci yardım miktarı (6-14 yaşındaki çocuklar)	255
6'ncı yardım miktarı (0-6 yaşındaki çocuklar)	224

2013 yılında 2.950.000 işsizden yıllık ortalama 970.000'i (% 33) birinci basamak işsizlik parası; 1.991.000'i (% 67) ikinci basamak işsizlik parası almıştır. Bir yıl öncesine göre, birinci basamak işsizlik parası alanların sayısı, 67.000 (% 7) artarken, ikinci basamak işsizlik parası alanların sayısı ise 14.000 (% 1) azalmıştır.

Diğer taraftan, Aralık 2013'de 143.237 işsiz vatandaşımızın 24.414'ü (% 17,04) birinci basamak işsizlik parası alırken, 118.823'ü (% 82,96) ikinci basamak işsizlik parası almıştır.

3.3. Bakım Parası Uygulaması

Federal Bakım Parası Kanunu, 01.08.2013 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Anılan Kanun uyarınca çocuklarını kreşe göndermek yerine evde bakmayı tercih eden ebeveynler için bir ödenek öngörülmüştür ve bu ödenek 2 ve 3 yaşlarındaki çocuklarına evde bakan ailelere ödenecektir. 2013 yılında 100 Avro olarak belirlenen ödenek, 2014 yılında 150 Avro'ya yükseltilecektir.

3.4. Emeklilik Sigortası Prim Oranı

Emeklilik sigortası prim oranı, 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren % 19,6'dan % 18,9'a, madenciler sigortası prim oranı ise % 26'dan % 25,1'e indirilmiştir.

3.5. Kısa Süreli Çalışma Ödeneği

Kısa Süreli İşsizlik Ödeneği Tüzüğünde 14 Aralık 2012 tarihli yapılan değişiklikle 6 ayla sınırlandırılan kısa süreli işsizlik ödeneği süresi, 31.12.2013 tarihine kadar doğacak talep hakları için 12 aya kadar uzatılmıştır.

3.6. Küçük Ücretli İşlerde Çalışanlar

1 Ocak 2013 tarihi itibariye küçük ücretli işlerde çalışılmasına ilişkin yeni düzenlemeler yürürlüğe girmiştir. Bu tür işlerde çalışanlara ödenen ücret 50 Avro artırılarak 450 Avro'ya yükseltilmiştir. Ayrıca, küçük ücretli işlerde çalışanlar emeklilik sigortasına tabi olacaklar, ancak başvurmaları halinde emeklilik sigortasından muaf tutulacaklardır.

Diğer taraftan, küçük ücretli işlerde azami ücret sınırı 800 Avro'dan 850 Avro'ya yükseltilmiştir. Diğer bir deyişle 850 Avro'ya kadar olan ücretler küçük ücretli işler sınıfına dahil edilmiştir.

3.7. İşverenlerin İflas Fonu Aidatı

İşverenler tarafından iflas fonuna ödenen aidat miktarı, 2013 yılında ücretlerin % 0,15'i olarak belirlenmiştir. 2012 yılında aidat, % 0,04 oranında kesilmiştir. Bilindiği üzere, çalışanların alacaklarını teminat altına almaya yönelik oluşturulan iflas fonu, işverenlerden kesilen aidatlar ile finanse edilmektedir.

3.8. İsteğe Bağlı Asgari Sigorta Prim Miktarı

Yaşlılık sigortası isteğe bağlı aylık asgari prim miktarı, 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren 85,05 Avro olarak belirlenmiştir.

3.9. Sağlık Sigortası Prim Oranı

2013 yılında sağlık sigortası prim oranında herhangi bir değişiklik olmamış, oran % 15,5 olarak kalmıştır. Bu miktarın % 8,2'si sigortalılar, % 7,3'ü işverenler tarafından karşılanacaktır.

3.10. Sanatçıların Sosyal Güvenliği Prim Oranı

Sanatçıların sosyal sigorta prim oranı 2013 yılı için % 3,9'dan % 4,1'e yükseltilmiştir.

3.11. Bakım Sigortası Prim Oranı

01.01.2013 tarihi itibarıyla bakım sigortası prim oranı çocuklu sigortalılarda % 1,95'den % 2,05'e çocuksuz sigortalılar da ise % 2,2'den % 2,3'e artırılmıştır (işveren ve işçi oranı yarı yarıya).

3.12. Yaşlılık Aylığı Alanlar İçin Ek Kazanç Sınırları

Küçük ücretli işlerde kazanç sınırınının 450 Avroya çıkartılmasıyla yaşlılık aylığı alanlarda da kazanç sınırları yükseltilmiştir. Buna göre, 65 yaşını doldurmadan emekli olanlar ile işgöremezlik aylığı alanlar kişiler, emekli aylıklarında kesintiye gidilmeden 450 Avroya kadar kazanç elde edebileceklerdir.

3.13. Sosyal Güvenlik Primlerine Esas Alınan Ücret Üst Sınırları (Avro olarak)

Eski Eyaletler

Tüm sigortalıların ortalama gelir miktarı:

Yıllık	32.340
Aylık	2.695

Yaşlılık sigortası:

Yıllık	69.600
Aylık	5.800

Madenciler yaşlılık sigortası:

Yıllık	85.200
Aylık	7.100

İşsizlik sigortası:

Yıllık	69.600
Aylık	5.800

Yasal hastalık sigortası:

Yıllık	52.200
Aylık	4.350

Bakım sigortası:

Yıllık	47.250
Aylık	3.937,50

Yeni Eyaletler

Sosyal sigorta (Tüm sigortalıların ortalama gelir miktarı)

Yıllık	27.300
Aylık	2.275

Yaşlılık sigortası:

Yıllık	58.800
Aylık	4.900

Madenciler yaşlılık sigortası:

Yıllık	72.600
Aylık	6.050

İşsizlik sigortası:

Yıllık	58.800
Aylık	4.900

Yasal hastalık sigortası:

Yıllık	52.200
Aylık	4.350

Bakım sigortası:

Yıllık	47.250
Aylık	3.937,50

3.14. Bakım Sigortası Ödemeleri

2013 yılında bakım sigortası ödenekleri, bakım durumu basamaklarına göre aşağıda belirtilen miktarlar arasında ödenecektir.

Bakım basamakları	Yardım miktarı (€)
0 – 1. Basamak	120-225
1. Basamak	305-665
2. Basamak	525-1.250
3. Basamak	799-1.550
Özel mağduriyetler	1.918

3.15. Aile Yardımları

3.15.1. Çocuk Parası Miktarları

Çocuk paraları bir önceki yıla göre 2013 yılında değişmemiş olup, aşağıda belirtilen meblağlar geçerlidir.

Almanya'daki çocuklar için:

	Yardım miktarı (€)
1. çocuk için	184
2. çocuk için	184
3. çocuk için	190
4. ve sonraki her çocuk için	215

Türkiye'deki çocuklar için:

	Yardım miktarı (€)
1. çocuk için	5,11
2. çocuk için	12,78
3. ve 4. çocuk için	30,68
5. ve sonraki her çocuk için	35,79

3.15.2. Çocuk Muafiyet Miktarı

Gelir vergisinde dikkate alınan çocuk muafiyet miktarında bir değişiklik olmamış ve 2013 yılında her çocuk için 7008 Avro olarak kalmıştır.

3.15.3. Çocuk Nafaka Miktarları

Eşlerinden ayrı çocuklarını yetiştiren ebeveynlerin çocukları için talep edecekleri nafaka miktarları:

	Nafaka miktarı (€)
6 yaşını doldurmamış çocuklar için	317
12 yaşını doldurmamış çocuklar için	364
18 yaşını doldurmamış çocuklar için	426
18 yaşını doldurmuş çocuklar için	588

3.15.4. Ebeveyn Parası

2013 yılı için ebeveyn parasında herhangi bir değişiklik olmamıştır. Tek başına çocuk yetiştiren anne babalar yıllık gelirlerinin 250.000 Avro'dan veya beraber çocuk yetiştiren ebeveynler yıllık gelirlerinin 500.000 Avrodan fazla olması halinde ebeveyn parası alamayacaklardır.

1.200 Avrodan fazla geliri olan ebeveynler gelirlerinin % 65'i oranında (bugüne kadar % 67), bu miktardan az geliri olanlar ise % 67'si oranında ebeveyn parası alabileceklerdir.

En az 300 Avro ve en çok 1.800 Avro ebeveyn parası ödenmeye devam edilecektir. İkinci basamak işsizlik parası alan ebeveynlerin ebeveyn parası ikinci basamak işsizlik parasının hesabında nazari dikkate alınacaktır.

3.16. Aktif/Pasif Sigortalı Sayısı

31.12.2011 tarihi itibariyle

Yıllar	Aktif Sigortalı		Pasif Sigortalı	
	Genel	Türk	Genel	Türk
1985	22.391.000	460.200	13.612.000	452.987
1990	24.128.000	562.826	16.825.000	464.303
1992	30.270.000	685.577	17.612.000	479.731
1995	31.430.000	678.429	18.002.000	488.654
2000	33.830.000	786.050	17.277.000	501.298
2005	34.722.000	849.960	17.007.000	552.278
2011	35.546.000	909.390	16.877.000	596.447

Kaynak: Federal Sağlık Bakanlığı

3.17. Sigorta Kolları İtibariyle Ödenek Alanların Sayısı

31.12.2012 tarihi itibariyle

Sigorta kolları ve rejimleri	Yararlananların sayısı	
	Genel	Türk
Yaşlılık	16.003.273	208.099
Maluliyet	1.517.248	57.937
Ölüm (Dul, Yetim)	5.150.163	76.294
Toplam	22.670.684	354.436

Kaynak: Alman Emeklilik Sigortası

31.12.2012 tarihi itibariyle Alman sosyal güvenlik kuruluşlarından malullük, yaşlılık, dul ve yetim aylığı almakta olan toplam 354.436 vatandaşımızdan 94.703'ü Türkiye'de ikamet etmektedir. Almanya'da ikamet eden her hak sahibine ayda ortalama 687,39 Avro, Türkiye'de ikamet eden her hak sahibine ise ayda ortalama 590,26 Avro tutarında yaşlılık aylığı ödenmektedir.

3.18. Sosyal Güvenlik Prim Oranları

2013 yılı itibariyle

Sigorta Kolları	İşçi Payı (%)	İşveren Payı (%)	Devlet Katkısı	Toplam (%)
Yaşlılık-malullük-ölüm	9,45	9,45	-	18,9
Madenciler Yaşlılık Sigortası	9,45	15,65	-	25,10
İşsizlik Sigortası	1,5	1,5		3
Hastalık	8,2	7,3		15,5
Bakım Sigortası				
- Çocuklu Sigortalılar	1,025	1,025		2,05
-Çocuksuz Sigortalılar	1,275	1,025		2,3

Kaynak: Alman Emeklilik Sigortası

3.19. İş Kazaları ve Meslek Hastalıklarına İlişkin Veriler

2012 yılı itibariyle

	İş Kazası	Yol Kazası	Meslek Hastalığı
Alman	756.561	145.145	13.419
Yabancı	45.786	5.287	757
- Türk	9.676	974	238
Toplam	802.347	150.432	14.176

Kaynak: Alman Kaza Sigortaları Birliği

3.20. Aile Yardımları ile İlgili Sayısal Bilgiler ve Aile Yardımlarının Miktarı

3.20.1. Çocuk Parası Miktarları

2013 Yılı İtibariyle

	Görev yapılan ülkedeki çocuklar için (€)	Türkiye’de kalan çocuklar için (€)
1. Çocuk için	184	5,11
2. Çocuk için	184	12,78
3. Çocuk için	190	30,68
4. Çocuk için	215	30,68
5. ve sonraki her çocuk için		35,79

Kaynak: Federal İş Ajansı

3.20.2. Çocuk Parasından Yararlanan Çocuk ve Aile Sayısı ile Ödenen Miktarlar

2013 Yılı İtibariyle

	Görev yapılan ülkedeki çocuklar için (€)	Türkiye’de kalan çocuklar için (€)
Çocuk Parası Alan Çocuk Sayısı	664.894	75
Çocuk Parası Alan Aile Sayısı	325.498	17
Ödenen Toplam Çocuk Parası	131.570.579,97	4.475,81

Kaynak: Federal İş Ajansı

3.21. Türkiye’de İkamet Eden Vatandaşlarımıza Yapılan Sosyal Sigorta Ödemeleri

31.12.2012 tarihi itibariyle Alman sosyal güvenlik kuruluşlarından malullük, yaşlılık, dul ve yetim aylığı almakta olan toplam 354.436 vatandaşımızdan 94.703’ü Türkiye’de ikamet etmektedir. Almanya’da ikamet eden her hak sahibine ayda ortalama 687,39 Avro, Türkiye’de ikamet eden her hak sahibine ise ayda ortalama 590,26 Avro tutarında yaşlılık aylığı ödenmektedir.

3.22. Sigorta Kolları İtibariyle Sosyal Sigorta Ödeneği Alanların Sayısı

2012 yılı itibariyle

Sigorta kolları ve rejimleri	Yararlananların sayısı	Toplam ödenek
Yaşlılık	208.099	
Maluliyet	57.937	
Dul	76.294	
Yetim	12.106	
Toplam	354.436	

Kaynak: Alman Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortası

Not: 31.12.2012 tarihi itibariyle Alman sosyal güvenlik kuruluşlarından malullük, yaşlılık, dul ve yetim aylığı almakta olan toplam 354.436 vatandaşımızdan 94.703'ü Türkiye'de ikamet etmektedir. Türkiye'de ikamet eden her hak sahibine ise ayda ortalama 590,26 Avro tutarında yaşlılık aylığı ödenmektedir.

4. EĞİTİM BİLGİLERİ

4.1. Okula Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı ve Devam Ettikleri Okullara Göre Dağılımı

(2012/2013 öğretim yılı itibariyle)

Okul Tipi Genel Eğitim veren okullar (Allgemeinbildende Schulen)	Çocuk Sayıları		(Bir Önceki Öğretim Yılı) Türk
	Yabancı	Türk	
Önsınıflar (Vorklassen)	889	107	108
Ana okulu (Schulkindergarten)	2.426	577	687
İlkokul (Grundschule)	176.341	37.330	46.973
Orta okul (Hauptschulen)	120.136	43.082	53.241
Farklı eğitim veren okullar (Schulen mit mehreren Bildungsgängen)	19.033	5.943	6.837
Orta okul (Realschulen)	82.603	33.630	38.811
Kapsamlı orta okul (Gesamtschule)	76.531	30.139	32.799
Freie Waldorf okulları	1.493	125	128
Lise (Gymnasium)	100.052	26.094	29.096
Akşam okulları (Abendschulen)	8.791	3.511	3.748
Öğrenme engelli okl.Förderschulen)	39.700	13.015	15.737
Toplam	627.995	193.553	228.165

Kaynak: Federal Eğitim ve Araştırma Bakanlığı

4.2. Meslek Okullarına Devam Eden Türk Çocuklarının Sayısı

(2012/2013 yılı itibariyle)

Okul türü	Çocuk Sayıları		(Bir Önceki Öğretim Yılı) Türk
	Yabancı	Türk	
Meslek okulları	206.769	83.538	86.888
Sağlık alanında okullar	10.604	2.024	1.981

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

4.3. Türk Dili ve Kültürü Derslerine Devam Eden Çocukların Sayısı

2011/2012 öğretim yılı itibariyle

Çocuk sayısı	115.000
--------------	---------

Kaynak: Almanya'daki Eğitim Ataşelikleri

4.4. Yüksek Öğrenime Devam Eden Türk Öğrenci Sayısı

Ders Yılı	Yabancı Öğrenci	Türk
2012/2013	282.201	30.645

Kaynak: Federal İstatistik Dairesi

5. VATANDAŞLARIMIZI DA İLGİLENDİREN ÖNEMLİ MEVZUAT DEĞİŞİKLİKLERİ

5.1. Üçüncü Ülke Vatandaşı Yüksek Kalifiye Elemanların Almanya'ya Girişini ve İkametlerini Düzenleyen Kanun (Mavi Kart Uygulaması)

AB Yüksek Kalifikasyon Direktifinin Uyarlanması Hakkında Kanun (Gesetz zur Umsetzung der Hochqualifizierten-Richtlinie der Europäischen Union), 01.08.2012 tarihi itibarıyla yürürlüğe girmiştir.

Böylelikle diğer üçüncü ülkelerden gelecek yüksek kalifiye (üniversite veya yüksek okul mezunu) elemanların AB ülkelerinde istihdamını kolaylaştırmayı ve bununla kalifiye eleman açığını kapatmayı amaçlayan Avrupa Birliği Komisyonu'nun 25.05.2009 tarih ve 2009/50/EG sayılı Yüksek Kalifiye Elemanı Üçüncü Ülke Vatandaşlarının Ülkeye Giriş ve İkametlerini Düzenleyen Direktifi Alman mevzuatına uyarlanmıştır. Kanun ile birlikte özellikle İkamet Kanunu'nda olmak üzere diğer ilgili Kanunlarda da değişiklikler yapılmıştır.

Yeni uygulama ile birlikte diğer ülkelerden gelecek üniversite veya eşdeğer yüksek okul mezunlarına Almanya'da iş bulmaları halinde Alman vatandaşı ve AB ülke vatandaşlarının önceliği aranmadan ve ayrıca işverenlerin AB ülkelerinden uygun aday bulup bulamadıklarına bakılmaksızın çalışma imkanı tanınmaktadır. Çalışma için aşağıda belirtilen koşulların yerine getirilmesi halinde Almanya'daki bir işveren ile iş akdinin imzalanmış olması yeterli görülmektedir. Burada bekleme süresi kalktığından işlemler kolaylaştırılmakta ve hızlandırılmaktadır.

“Mavi Kart” olarak da adlandırılan bu düzenleme ile temininde sorunlar yaşanan yüksek kalifiye elemanlarının iş piyasasına girişlerinde Almanya'daki bürokratik engellerin kaldırılması amaçlanmıştır. Bu meyanda genelde bir yabancı çalışmasında Federal İş Ajansı'nın onayı gerekir iken, temininde sorunlar yaşanan deklare edilmiş meslekler için bu onay gerekmemektedir. Burada asıl olan belirli somut bir işte çalışmak isteyen söz konusu şartları haiz elemanların Almanya'daki bir işveren tarafından işe kabul edilmesi, bir iş akdinin bağlanmasıdır. Ayrıca, bu iş akdinin nerede ve nasıl biraraya gelinerek bağlanacağı mevzu Kanun koyucu açısından bir önem arz etmemektedir.

Mavi Kart uygulaması çerçevesinde temininde güçlük yaşanan branşlar veya sektörlerin Federal İş Ajansı'nca belirlenmesi öngörülmektedir. Hali hazırda doğa bilimleri adı altında adlandırılan astronomi, fizik, kimya, biyoloji, jeoloji ve çevre bilimleri bölümleri, matematik, mimarlık, şehir ve ulaşım planlamacılığı, tasarımcı, inşaat mühendisliği, makina mühendisliği, elektronik mühendisliği, doktor (diş doktoru hariç), informatik ve bilgisayar alanında temininde güçlük yaşanan branşlar veya bölümler olarak tespit edilmiştir. Bu bölümlerin iş piyasasının gelişmesine bağlı olarak değişmesi öngörülmektedir.

Mavi Kart AB (Blaue Karte EU) olarak da adlandırılan yeni düzenlemede, eleman bulmada güçlük yaşanan mesleklerdeki uzmanlara şart koşulan alt gelir alt sınırı 34.944 Avro'dur.

Listede yer almayan meslek gruplarında çalışmak isteyenlerden ise yıllık asgari 44.800 Avro kazanma şartını yerine getirmeleri istenmektedir.

Mavi Kart şartlarını yerine getirenlere en fazla dört yıl süreyle oturma izni verilmesi öngörülmektedir. İş akdinin süresi 4 yıldan az olanlara ise, iş akdi süresine ilave olarak 3 ay daha fazla geçerli oturma izni verilecektir. Oturma izninin ilk iki yılını takiben çalışmaya devam edilmesi ve Almanca bilinmesi halinde oturma izni süresize çevrilmekte, 3 yıllık çalışmadan sonra ise yerleşme izni alma hakkı verilmektedir. Diğer taraftan, ilk üç yıl içinde Hartz IV ya da benzeri türden sosyal yardım alanların oturma izni geçerliliğini kaybedecektir.

Yeni düzenlemede Mavi Kart sahiplerine AB ülkeleri içerisinde dolaşım imkanı getirilmekte, bunlara 18 ay Almanya'da çalıştıktan sonra başka bir AB ülkesine gitmek istediklerinde gitme izni tanınmaktadır. Bu durumda başka bir AB ülkesine gidildiğinde Almanya'da geçen süreler de gidilen ülkede ikamet izni verilmesinde ayrıca dikkate alınmaktadır.

Mavi Kart sahiplerinin aile birleştirilmesinde herhangi bir kısıtlama söz konusu olmadığı gibi bunların çalışmalarında da bir kısıtlama öngörülmemektedir.

5.1.1. Alman üniversitesinden mezun yabancılara tanınan iş arama süresi

Almanya'dan mezun olan yabancı üniversite mezunlarının mezuniyetten sonra çalışmaları için öngörülen iş arama süresi 12 aydan 18 aya çıkarılmıştır.

5.1.2. Almanya'da öğrenim gören yabancı öğrencilerin çalışma hakları

Yine Almanya'da üniversitede öğrenim gören yabancı öğrencilerin yıllık çalışma saatlerinde de artırıma gidilerek, tam gün çalışmada 90 gün 120 güne, yarım gün çalışmada ise 180 gün 240 güne çıkarılmıştır.

5.1.3. Yurtdışında üniversite mezunu yabancıların Almanya'da iş arama hakları

Yurtdışında bir üniversiteden mezun yabancıların yanlarında geçimlerine yetecek kadar paraları olması halinde bunlar 6 ay süreyle Almanya'da iş aramak amacıyla kalabilecekler.

5.2. Kısa Süreli Çalışma Ödeneği

Kısa Süreli İşsizlik Ödeneği Tüzüğünde 14 Aralık 2012 tarihli yapılan değişiklikle 6 ayla sınırlandırılan kısa süreli işsizlik ödeneği süresi, 31.12.2013 tarihine kadar doğacak talep hakları için 12 aya kadar uzatılmıştır.

5.3. Küçük Ücretli İşlerde Çalışanlar

1 Ocak 2013 tarihi itibariye küçük ücretli işlerde çalışılmasına ilişkin yeni düzenlemeler yürürlüğe girmiştir. Bu tür işlerde çalışanlara ödenen ücret 50 Avro artırılarak 450 Avro'ya çıkarılmıştır. Ayrıca, küçük ücretli işlerde çalışanlar emeklilik sigortasına tabi olacaklar, ancak başvuruları halinde emeklilik sigortasından muaf tutulacaklardır.

Ayrıca, küçük ücretli işlerde azami ücret sınırı 800 Avro'dan 850 Avro'ya yükseltilmiştir. Diğer bir deyişle 850 Avro'ya kadar olan ücretler küçük ücretli işler sınıfına dahil edilmiştir.

5.4. İşverenlerin İflas Fonu Aidatı

İşverenler tarafından iflas fonuna ödenen aidat miktarı, 2013 yılında ücretlerin % 0,15'i olarak belirlenmiştir. 2012 yılında aidat, % 0,04 oranında kesilmiştir. Bilindiği üzere, çalışanların alacaklarını teminat altına almaya yönelik oluşturulan iflas fonu, işverenlerden kesilen aidatlar ile finanse edilmektedir.

6. ÖNEMLİ YARGI KARARLARI

6.1. Avrupa Birliği Adalet Divanı (ABAD) Kararları

6.1.1. ABAD'ın Türk vatandaşlarının üye ülkelerde hizmet alma özgürlüklerine ilişkin 24.09.2013 tarih ve C-221/11 sayılı Leyla Ecem Demirkan Kararı

Avrupa Birliği Adalet Divanı, C-221/11 sayılı Kararında Almanya tarafından yürürlüğe konulmuş zorunlu vize uygulamasının, Almanya'ya hizmet almak amacıyla gelen vatandaşlarımız açısından 23 Kasım 1970 tarihli Katma Protokolün 41'inci maddesinin 1'inci fıkrasına aykırı olmadığına, Türk vatandaşlarının passif hizmet alma özgürlüklerinin bulunmadığına hükmetmiştir.

Alman makamlarının üvey babasını ziyaret etmek için vize başvurusunu reddetmesi üzerine L.E. Demirkan Berlin İdare Mahkemesi'nde Almanya Cumhuriyeti'ne karşı dava açmıştır. L.E. Demirkan başvurusunu Katma Protokol'ün 41'inci maddesinin 1'inci fıkrasına dayandırarak, anılan hükmün üye ülkelere yeni kısıtlamalar getirilmesini yasakladığını, bu bağlamda hizmet sunma özgürlüğüne (aktif hizmet sunma özgürlüğü) yeni kısıtlama getirilemeyeceğini, bahsi geçen özgürlük ilkesinin diğer taraftan bu hizmetlerden faydalanmak isteyenleri de (pasif hizmet sunma özgürlüğü) koruduğunu iddia etmiştir. L.E.Demirkan, kendisinin potansiyel hizmet alan olarak nitelenmesi gerektiğini, zira, ziyaret amaçlı seyahatlerin Almanya'da akraba ziyaretleri gibi, aynı zamanda hizmet alma olasılığını içerdiğini ileri sürmüştür. Ayrıca, Katma Protokol'ün yürürlük tarihinden önce Türk vatandaşlarının Almanya'ya yapacakları ziyaretler de vize zorunluluğu bulunmamaktadır. Bu nedenle, "daha fazla kısıtlama yapılmaz ilkesi" uyarınca 1980 yılında yürürlüğe giren vize zorunluluğu Türk vatandaşları için geçerli değildir.

22 Ekim 2009 tarihli kararıyla Berlin İdare Mahkemesi, dava başvurusunu reddetmiştir. Bunun üzerine davacı Demirkan Berlin-Brandenburg Mahkemesi'nde temyiz davası açmıştır.

Berlin-Brandenburg Yüksek İdare Mahkemesi, 13 Nisan 2011 tarihinde Katma Protokol'ün 41'inci maddesinin 1'inci fıkrası açısından Türk vatandaşlarının passif hizmet alma özgürlüklerinin bulunup bulunmadığının tespiti için ABAD'a ön karar alınabilmesi için başvurmuştur.

ABAD, 24.09.2013 tarihli Kararıyla Katma Protokol'ün 41'inci maddesinin 1'inci fıkrasında öngörülen "daha fazla kısıtlama yapılamaz ilkesi"nin passif hizmet sunma özgürlüğünü kapsamadığını tespit etmiştir. Diğer bir deyişle, Türk vatandaşlarının bir hizmet alıcısı olarak üye bir ülkeye giderek orada hizmet alma özgürlüklerinin bulunmadığına hükmetmiştir.

ABAD, Kararında AB'ye üye ülke vatandaşlarına AB Sözleşmeleri uyarınca tanınan hizmet sunma özgürlüğünün aktif hizmet sunma özgürlüğünün yanında, aynı zamanda Luisi ve Carbone Kararlarında da (ABAD'ın 31 Ocak 1984 tarih ve C- 286/82 ve C-26/83 sayılı kararları) tespit edildiği gibi, hizmet sunma özgürlüğünün gerekli tamamlayıcısı olan passif hizmet sunma özgürlüğünü de içerdiğini belirtmiştir. Bu nedenle, AB vatandaşları üye ülkelere yaptıkları turistik seyahatlerde passif hizmet sunma özgürlüğünün koruması altındadırlar. Bu koruma ile, ortak bir pazarın

gerçekleştirilmesinde ortaya çıkacak engellerin kaldırıldığı, iç sınırları olmayan bir AB ortak pazarının tesis edilmesi hedeflenmiştir.

AB Sözleşmeleri ile Türkiye AB-Ortaklık Anlaşması ve Katma Protokol arasında anılan düzenlemelerin amacından ve ilgisinden kaynaklanan temel farklılıklar bulunmaktadır. Bu temel farklılıklardan dolayı, ABAD, 1984 yılında yukarıda bahsi geçen kararlarıyla AB vatandaşları için passif hizmet sunma özgürlüğü olarak genişlettiği hizmet sunma özgürlüğü kavramının, Katma Protokol'ün daha fazla kısıtlama yapılamaz kavramı bağlamında Türk vatandaşları açısından geçerli olmayacağını değerlendirmiştir

ABAD'a göre, AB Sözleşmelerinden farklı olarak Türkiye AB Ortaklık Anlaşması ve Katma Protokol esas olarak Türkiyenin ekonomik gelişmesini teşvik etmek üzere yalnız ekonomik bir hedef gütmektedir. Ortaklık Anlaşması, AB Sözleşmeleriyle AB vatandaşlarına tanınan özgürlüklerle kıyaslanabilir Türk vatandaşları için genel bir serbest dolaşım özgürlüğünü içermemektedir. Katma Protokol uyarınca adım adım ve zamanını tayin ederek serbest hizmet sunma özgürlüğüne ilişkin engelleri kaldırma görevi Türkiye-AB Ortaklık Konseyine verilmiştir. Ancak OK bugüne kadar böyle bir hususun gerçekleştirilmesi için somut bir önlem veya karar almamıştır. Diğer taraftan Türkiye'nin ve AB'nin Ortaklık Anlaşması ve Katma Protokol'ü 21 yıl önce ve Luisi ve Carbone Kararlarından 14 yıl önce bağtarken, tarafların hizmet sunma özgürlüğünün passif hizmet sunma özgürlüğünü de kapsadığına dair bir düşünceye sahip olduklarına dair bir ipucu da mevcut değildir.

Bu bağlamda, ABAD, Avrupa Ekonomik Topluluğu ve Türkiye arasında 23 Kasım 1970 tarihinde Brüksel'de imzalanan ve 19 Aralık 1972 tarih ve EWG Nr. 2760/72 sayılı Konsey Tüzüğü ile Topluluk adına sonuçlandırılan, tasdik ve teyit edilen Katma Protokol'un 41'inci maddesinin 1'inci fıkrasının bir hizmet almak amacıyla bir AB üyesi ülkeye giden Türk vatandaşlarının hizmet alma özgürlüğünü kapsamaz şeklinde yorumlanacağına hükmetmiştir.

6.1.2. ABAD'ın yıllık izin sırasında işgöremezlik durumunun yıllık izine etkileri hakkındaki 21.06.2012 tarih ve C-78/11 sayılı Kararı

Yıllık iznini kullanan bir çalışanın hastalıktan dolayı işgöremez duruma düşmesiyle ileride hastalığının süresine uygun bir süre daha izin kullanma hakkı bulunmaktadır.

Çalışma Mesailerinin Düzenlenmesine ilişkin 04.11.2003 tarih ve 2003/88EG sayılı AB Direktifi'ne göre tüm çalışanların yıllık izin hakkı bulunmaktadır.

İspanya'da çalışanların yıllık izinleri toplu sözleşmelerde işveren ve işçi temsilcileri tarafından belirlenmektedir. İspanyol milli hukuku ayrıca, hamilelik, doğum veya emzirme nedeniyle yıllık izin sırasında ortaya çıkan geçici işgöremezlik durumundan dolayı kullanılamayan yıllık izin süresinin başka bir zaman kullanılması hakkını çalışanlara tanımaktadır. Mevcut davada da alış veriş merkezleri için bağitlanmış toplu sözleşme 2009-2010 yılları arasında benzer bir düzenleme öngörmüştür. Ancak İspanyol milli hukukunda yıllık izin sırasında ortaya çıkan hastalıktan dolayı işgöremezlik durumu açısından bir düzenleme mevcut değildir. Bu durumdan kaynaklanan izin sırasında ortaya çıkan işgöremezlik durumundan kaynaklanan günlerin izin olarak telafisi amacıyla İspanya'daki sendikalar iş mahkemelerine başvurarak kollektif davalar açmışlardır.

Davanın görüldüğü İspanyol Yargıtay'ı davayı ön karar alınabilmesi için ATAD'a götürmüştür. ABAD içtihatı, yıllık izni özel değeri olan bir sosyal hukuk temel ilkesi olarak nitelemektedir. Avrupa Birliğinin Temel Haklar Şartı'nda yıllık izin bu anlamda tanımlanmıştır. Yıllık izin hakkı yorumlanırken hak daraltıcı olarak yorumlanamaz.

ABAD göre, ayrıca yıllık izin hakkıyla çalışanın dinlenmesi ve belli bir zaman zarfı içinde serbest zamana sahip olma imkanına sahip olması amaçlanmıştır. Çalışanın yıllık izni sırasında hastalanması hali ise, bu durumdan farklı olarak çalışana hastalığından dolayı iyileşmesi için tanınan süre anlamına gelmektedir.

Yıllık izin hakkının dayandığı bahsi geçen sebep açısından ABAD daha önceki içtihadında bir çalışanın yıllık iznini kullanmaya başlamadan önce hasta olması halinde, yıllık iznini başka bir zamanda kullanma hakkına sahip olduğuna hükmetmiştir (10.09.2009 tarih ve C-277/08 sayılı Karar).

ABAD kararında hastalık durumundan dolayı ortaya çıkan işgöremezlik halinin ne zaman olduğunun önemli olmadığını belirtmiştir. Bu nedenle hastalıktan dolayı ortaya çıkan işgöremezlik süresiyle çalışan yıllık izin hakkını çalışanlar ileriki bir tarihte kullanma hakkına sahiptir. ABAD, bu hakkın çalışanlara yalnız yıllık izinlerini kullanmadan önce hastalanmaları halinde verilmiş olması durumunda, izin kullanma süresinin tamamen tesadüfe bırakılmış ve yıllık iznin amacına ters düşmüş olacağına hükmetmiştir.

6.1.3. ABAD'ın yabancı ülkelerin Almanya'daki temsilciliklerinde çalışanların yabancı ülke temsilciliklerine karşı yerel mahkemeler önünde dava açmalarına ilişkin 19.07.2012 tarih ve C-154/11 sayılı Kararı

Yabancı bir ülke büyükelçiliğinde sözleşmeli olarak çalışan bir kişinin iş sözleşmesinin feshine karşı AB üyesi ülke mahkemesinde açtığı davada, bu çalışanın yabancı temsilcilikte bu ülkenin egemenlik hakkından doğan işleri yapmaması halinde, yabancı ülke dokunulmazlık statüsünden yararlanamaz. Bu nedenle, böyle bir sözleşmeli çalışan ilgili büyükelçiliğin bulunduğu üye ülke mahkemelerinde dava açabilir.

Davacı, Cezayir'in Berlin Büyükelçiliği'nde şoför olarak çalışırken, iş sözleşmesinin feshedilmesi üzerine Alman İş Mahkemesi'ne başvurarak fesih kararına karşı dava açmıştır. Davanın açılması üzerine Cezayir yabancı ülke olduğundan Alman yargı yollarına karşı dokunulmaz olduğunu ve Alman yargı yollarının kendisini bağlamayacağını iddia etmiştir. Ayrıca, Cezayir, davalı çalışanla yapılan sözleşmede öngörülen Cezayir mahkemeleri yetkilidir hükmünü ileri sürmüştür.

Bu bağlamda Berlin-Brandenburg Eyalet Mahkemesi Avrupa Konseyi'nin 44/2001 sayılı bireysel iş sözleşmeleriyle ilgili yetkili mahkemelere ilişkin düzenlemeleri de kapsayan Direktifinin yorumlanması amacıyla ön karar alınması için ABAD'a başvurmuştur. Anılan düzenlemeler, çalışanları iş sözleşmelerinin zayıf tarafı olarak korumak amacıyla yapılmıştır. Örneğin işverenin AB dışında ikamet etmesi halinde, bu işverenin şubesinin bulunduğu AB üye ülkesinin mahkemeleri önünde çalışanların dava açması öngörülmektedir.

ABAD, Kararında çalışan tarafından ifa edilen işin egemenlik hakkından doğan bir görev olmadığı hallerde, üçüncü ülke büyükelçiliklerini ülke adına bağtlanan iş sözleşmesine ilişkin tartışmalı hukuksal sorunlarda bahsi geçen Direktif anlamında bu ülkenin şubesi olarak nitelemiştir. Tüm kamu kuruluşları gibi büyükelçilikler de sivil hukuk alanında haklar ve yükümlülükler üstlenebilirler. Bu durum büyükelçiliğin egemenlik hakkından doğan görevleri yapmayan kişilerle iş sözleşmeleri bağtladığı hallerde söz konusudur. Büyükelçilik iş ilişkilerinde dışarıya yönelik faaliyetleri olan bir birim niteliğine sahiptir. Ayrıca, iş hukuku alanında tartışmalı durum büyükelçiliğin işletmesiyle ilgili personel konularına ilişkin bir durumdur.

Cezayirin dokunulmazlık hakkına sahip olduğuna dair iddiası dokunulmazlığın tüm alanlarda mutlak olarak geçerli olamayacağı gerçeğine ters düşmektedir. Dokunulmazlık hukuksal tartışmanın egemenlik hakkıyla ilgili olduğu durumlarda geçerlidir. Ancak, dokunulmazlık hukuksal tartışmalı durumun egemenlik hakkıyla ilgili olmayan faaliyetleri kapsamında söz konusu değildir.

Bu nedenle, devletler hukuku ilkesi olan devletlerin dokunulmazlığı anılan Direktif ile ihlal edilmemektedir. Bir çalışanın kendisiyle bağtlanan iş sözleşmesinin feshine karşı dava açması ve başvurduğu mahkemenin bu çalışan tarafından ifa edilen işin bu devletin egemenlik alanına girip girmediğini tespit etmesi sonucunda AB ülkesi mahkemesinin yetkili olup olmadığı belirlenecektir.

ABAD iş sözleşmesi ile yalnız Cezayir yargısının iş sözleşmesi ile ilgili davalarda yetkili kılınmış olmasının, anılan Direktifçe öngörülen yargı yollarından farklı uygulamalara gidilmesine izin verilmediğinden, bağlayıcı olmayacağına hükmetmiştir. Böylece, dava konusunun ortaya çıkmasından önce belirlenen yetkili mahkeme hususu, çalışanın anılan Direktifte tanınan kişisel iş sözleşmeleriyle ilgili diğer yargı yollarına başvurmasını engelleyici değildir. Zira böylece, iş sözleşmelerinin zayıf tarafı olan çalışanların korunmaya muhtaç oldukları ilkesi hedefinden sapmış olacaktır.

6.2. Yerel Mahkeme Kararları

6.2.1. Federal İdare Mahkemesi'nin Türk vatandaşı bir çocuğun Alman vatandaşlığına geçerken Türk vatandaşlığından ayrılmak zorunda olduğuna ilişkin 21.02.2013 tarih ve BverwG 5 C 9.12 sayılı Kararı

Federal İdare Mahkemesi, bir Türk vatandaşı çocuğun Alman vatandaşlığına alınmasında kural olarak Türk vatandaşlığından çıkma şartı bulunduğuna hükmetmiştir.

Federal İdare Mahkemesi'nde 2004 yılından beri Alman vatandaşı olan siyasi bir mültecinin 2006 yılında Alman vatandaşlığına geçme başvurusunda bulunan 15 yaşındaki kız çocuğunun davası görülmüştür.

Alman vatandaşlığına geçiş hakkı diğer şartların yerine getirilmesinin yanında Vatandaşlık Kanunu'nun 10'uncu maddesinin 1'inci fıkrasının 1'inci cümlesinin 4'üncü hükmüne göre, yabancıların kendi vatandaşlığından çıkmasını şart koşmaktadır. Yabancıların geldiği ülkenin milli hukukunun vatandaşlıktan çıkılmasına izin vermediği durumlarda, çifte vatandaşlığın önlenmesi ilkesi açısından Kanun yalnız bir yerde bir istisnai duruma izin vermektedir (Vatandaşlık Kanunu'nun 12'nci maddesinin 1'inci

fıkrasının 2'nci cümlesinin 1 no'lu hükmü). Ancak, Türkiye Cumhuriyeti reşit olan vatandaşlarının vatandaşlıktan çıkmalarına izin verdiğinden, bu istinaî durum burada söz konusu değildir. Anılan düzenleme ilgili ülkenin vatandaşlıktan çıkışları açıkça yasakladığı hallerde geçerlidir. Vatandaşlıktan çıkarılma durumunun mümkün olduğu, ancak reşit olmayan kişilerde şartların henüz yerine getirilmemiş olduğu haller de istisnai durumlara izin veren düzenlemenin kapsama alanına girmektedir. Düzenlemenin diğer şartı olan yabancı ülkenin vatandaşlıktan çıkarılma işlemini kabul edilemeyecek şartlara bağlamış olması hali de burada söz konusu değildir.

6.2.2. Federal İdare Mahkemesi'nin, Türk vatandaşlarından ikamet izni düzenlenmesi için alınan harçların AT ülkeleri vatandaşlarından alınan harçlardan fazla olamayacağına, bu tür bir idari işlemin Türkiye AB ortaklık hukukunun ihlali anlamına geldiğine dair 19.03.2013 tarih ve BVerwG 1 C 12.12 sayılı Kararı

Federal İdare Mahkemesi, ikamet izninin tanzimi için bir Türk işçisinden alınan harç miktarının, AB vatandaşlarından alınan harç miktarlarıyla kıyaslandığında orantısız bir şekilde yüksek olması halinde, uygulamanın AB-Türkiye ortaklık hukukuna aykırı olduğuna hükmetmiştir.

Davacı Türk vatandaşı 2003 yılından beri Almanya'da yaşamaktadır. Yabancılar Dairesi, davacının 2010 yılında ortaklık hukukundan doğan ikamet statüsünü belgeleyen süreli ikamet iznini, 2011 yılında uzatmıştır. 2012 yılında davacı Türk vatandaşına AB uzun süreli ikamet statülü oturma izni verilmiştir. Vatandaşımız, bahsi geçen 3 işlem için kendisinden alınan 40 Avro, 30 Avro ve 135 Avro'luk işlem harcına karşı İdare Mahkemesi'nde dava açmıştır. Aachen İdare Mahkemesi 14 Mart 2012 tarihli kararıyla vatandaşımızı haklı bulmuştur

Davanın temyiz mahkemesi olan Federal İdare Mahkemesi, İdare Mahkemesi'nin kararını onaylamıştır. Federal İdare Mahkemesi, Türk vatandaşlarının 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın ayrımcılığı yasaklayan „Üye ülkeler, yasal işgücü piyasasına girmiş olan Türk işçilerine, ücret ve diğer çalışma şartları bakımından AB üyesi ülke vatandaşlarıyla eşit işlem yapmakla yükümlüdürler” şeklinde olan 10'uncu maddesi ve “AB üyesi ülkeler, ikametleri ve istihdamları yasal olan Türk işçilerine ve aile fertlerine işgücü piyasasına girmeleriyle ilgili yeni kısıtlamalar getiremezler” şeklinde olan 13'üncü maddesiyle getirilmiş mevcut düzenlemeden daha fazla kötüleşme yapılmasını yasaklayan hükümlerinin koruması altında olduğuna hükmetmiştir.

ATAD'ın içtihatı, Türk vatandaşlarından ikamet izni düzenlenmesi için alınan harçların, AB vatandaşlarından alınan harçlardan orantısız olarak yüksek olması halinde, bunun 1/80 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı'nın 10'uncu maddesinde yasaklanan iş koşullarında ayrımcılık yasağının ihlali anlamına geldiği yönündedir. Bu bağlamda, harç kesilmesi için yapılan 3 idari işlem bahsi geçen ayrımcılık yasağının ihlali anlamına gelmektedir. Zira aynı işlem için AB vatandaşlarından 8 Avro kesilmektedir. İdarenin oturma izni için düzenlenen elektronik kart masrafının yüksek olduğu gerekçesi de bunun için kesilen 135 Avroluk bir harcı haklı kılmamaktadır, zira, AB vatandaşlarının aile bireylerinin başvurularında aynı kart masrafı için yalnız 28,80 Avro alınmaktadır. AB hukukundan kaynaklanan harçların düşük tutulması ilkesinden, Türkiye AB ortaklık hukuku nedeniyle Türk vatandaşları da yararlanmalıdır.

Federal İdare Mahkemesi, ayrıca Türk vatandaşının “uzun süreli ikamet eden statüsü” yanında ikamet statüsünü daha da iyileştireceği için “yerleşme izni” (Niederlassungserlaubnis) talep hakkı da bulunduğu hükmetmiştir. Zira yabancı iki statüden sadece birini seçebileceğine ilişkin kısıtlayıcı bir düzenleme mevcut değildir.

6.2.3. Federal İş Mahkemesi’nin İş Güvencesi Kanunu’nun ödünç işçilere uygulanması hakkındaki 24.01.2013 tarih ve 2 AZR 140/12 sayılı Kararı

İş Güvencesi Kanunu’nun (Kündigungsschutzgesetz) 23’üncü maddesinin 1’inci fıkrasının 3’üncü cümlesi hükmü, 31 Aralık 2003 tarihinden sonra en az 10 işçi çalıştıran işletmelerde istihdam edilmiş çalışanlar için geçerlidir. Anılan Kanun anlamında işletmede çalışan işçilerin sayısının tespitinde kural olarak işletmede mevcut işçi açığının doldurulması amacıyla istihdam edilen ödünç işçilerin de sayısı hesaba katılmalıdır. Anılan hüküm anlam ve amacına uygun olarak ancak bu şekilde yorumlanabilir.

Davacı çalışan 2007 Temmuz ayından beri davalı işletmede çalışmaktadır. Davalı işletme davacı işçisiyle beraber toplam 10 işçi çalıştırmaktadır. 2009 Kasım ayında davalı işveren davacı çalışanın sözleşmesini feshetmiştir. Fesih kararına karşı dava açan çalışan, davasının İş Güvencesi Kanunu’na göre görülmesi ve bu nedenle işletmede çalışan işçilerin sayılarının hesaplanmasında ödünç işçilerin de hesaba katılması gerektiğini ileri sürmüştür.

İş ve Eyalet İş Mahkemeleri, İş Güvencesi Kanunu’nun burada uygulanamayacağını ileri sürerek davayı reddetmiştir. Ancak, davacının açtığı temyiz davası Federal İş Mahkemesi’nce kabul edilmiştir.

Federal İş Mahkemesi, ödünç işçilerin işveren ile hizmet sözleşmelerinin bulunmaması durumunun, bunların sayılarının nazarı dikkate alınmasına engel teşkil etmeyeceğini belirtmiştir. Küçük işletmelerin İş Güvencesi Kanununun kapsama alanı dışında tutulmalarındaki sebep, düşük bütçeli bir donanım ile çalışılması, bir fesih davası nedeniyle ortaya çıkacak idari ve mali yükün küçük işletmeleri zora sokacağıdır. Ancak, bir işletmede çalışanların sayılarının tespitinde önemli olan, bunların düzenli olarak çalışanlardan oluşup oluşmadığının saptanmasına bağlıdır. Bu bağlamda, düzenli çalışanların bu işletmenin işçilerinden ve ödünç işçilerden oluşmuş olması böyle farklı bir muameleyi haklı kılmamaktadır.

Federal İş Mahkemesi, davayı karar alınması için Eyalet İş Mahkemesi’ne geri göndermiştir. Eyalet İş Mahkemesi, ödünç işçi statüsünde çalışan işçilerin fesih sırasında düzenli olarak ya da sadece geçici bir iş kaybının giderilmesi için çalıştırılıp çalıştırılmadığının tespitini yaparak İş Güvencesi Kanunu’nun uygulanıp uygulanamayacağına karar verecektir.

6.2.4. Federal İş Mahkemesi’nin yaştan dolayı ayrımcılığa ilişkin 24.01.2013 tarih ve 2 AZR 429/11 sayılı Kararı

Üniversite mezunu/genç profesyoneller adlı eğitim programı için meslek tecrübesi olmayan bir kişi alınacaktır, şeklinde bir kamu kuruluşu tarafından verilen iş ilanına başvuran 36 yaşında bir avukatın başvurusunun reddedilmesi, bu kişinin yaşından dolayı ayrımcılığa uğradığına ilişkin bir delildir. İşveren bu durumda, bunun böyle

olmadığını ispatla yükümlüdür. İşveren ret gerekçesini, başvuru sahibinin diploma notlarının diğer başvuru sahiplerine göre daha düşük olduğunu, bu nedenle kendisinin işe alınabilecek adaylar arasına giremeyeceğine dayandıramaz.

Bir devlet hastanesi olan davalı işveren, gazete ilanı ile önümüzdeki yıllarda nitelikli yöneticilere ihtiyaç olacağından, bir özel eğitim programı sunduklarını ve bu program için her yıl 2 üniversite mezununu alacaklarını bildirmiştir. Aranılan kişilerin meslek tecrübesi olmayanlardan seçilecek olmalarından bu kişilerin kişisel özellikleri öne çıkarılmıştır. 36 yaşındaki davacı, meslek tecrübesi olan bir hukukçudur ve bu kişinin iş başvurusu reddedilmiştir. Davacı işe alınmamasını yaşından dolayı ayrımcılığa uğratıldığı şeklinde değerlendirmiş ve bu nedenle davalı işverenden tazminat talep etmiştir. Davalı işveren, böyle bir ayrımcılık yapılmadığını, okullarını iyi ve çok iyi derecede bitirmiş olanlardan adayların seçildiğini ileri sürmüştür. İlk yargı yollarında dava reddedilmiştir.

Davacıyı kısmi olarak haklı gören Federal İş Mahkemesi, genç profesyonel ve meslek tecrübesi olmayan şekilde verilen iş ilanının reddedilen başvuru sahibinin yaşından dolayı reddedildiğine ilişkin delil sayılabileceğine hükmetmiştir. Bunun böyle olmadığını işveren ancak, kendisinin kamu işvereni olduğundan en iyi notlara sahip başvuru sahiplerinden birini işe alacağını ispatlaması halinde çürütebilecektir. Davacının böyle bir seçim yapılmadığı iddiasından dolayı durumun tespiti için dava Eyalet İş Mahkemesi'ne geri gönderilmiştir.

6.2.5. Federal İş Mahkemesi'nin çalışanın iş ilişkisi sonunda izin hakkından feragat edebileceğine ilişkin 14.05.2013 tarih ve 9 AZR 844/11 sayılı Kararı

İş ilişkisinin sona erdiğinde çalışanın Federal İzin Yasası'nın 7'nci maddesinin 4'üncü fıkrasına göre izin hakkının doğmuş olması halinde, çalışan kural olarak izin hakkından feragat edebilir. Federal İzin Yasası'nın 13'üncü maddesinin 1'inci fıkrasının 3'üncü cümlesine göre izin hakkı iş ilişkisinin sona ermiş olmasından dolayı kullanılamayacağı durumlarda, izin hakkının kullanımından sonuçları çalışanın aleyhine bir durum oluşturmayacağı şartıyla vazgeçilebilir. Bu durum, iş sözleşmeleriyle öngörülen izin hakkını engelleyici düzenlemelere müsaade etmez. Çalışanın izin hakkını kullanmasının olası olduğu ve bundan feragat ettiği haller de, AB hukukuna aykırı değildir.

Davacı işveren 26 Kasım 2008 tarihinde, Ocak 2006 tarihinden beri işgöremez durumda olan çalışanın iş sözleşmesini 30 Haziran 2009 tarihi itibarıyla feshetmiştir. Fesih davası sırasında taraflar, 29 Haziran 2010 tarihinde anlaşarak iş ilişkisinin davacı işverenin fesih bildirimini ile 29 Haziran 2009 tarihinde sona erdiğini, davacının çalışana tazminat olarak 11.500 Avro ödeyeceğini, bunun sonucunda tarafların iş ilişkisinden bilinen veya bilinmeyen tüm maddi taleplerinin sona erdiğini karşılıklı olarak kabul etmişlerdir. 29 Temmuz 2010 tarihli yazıyla davalı çalışan davacıdan 2006 yılından 2008 yılına kadar olan izin hakları karşılığında 10.656,72 Avro talep etmiştir. İş Mahkemesi davayı reddetmiştir. Eyalet İş Mahkemesi kararı kısmi olarak değiştirilerek davacıyı yıllık izin karşılığı 6.543,60 Avro ödemeye mahkum etmiştir.

Federal İş Mahkemesi davalı işvereni haklı görerek, İş Mahkemesi'nce verilen kararın yeniden tashisini istemiştir. Mahkeme, 29 Haziran 2010 tarihinde taraflar arasında varılan mutabakatla davacı çalışanın izin hakkından feragat ettiğine ve edebileceğine hükmetmiştir.

6.2.6. Federal İş Mahkemesi'nin ödünç verilen işçilere de aynı ücretin ödenmesi gerektiğine ilişkin 13.03.2013 tarih ve 5 AZR 954/11 sayılı Kararı

Ödünç İşçi Verilmesi Hakkındaki Kanun işvereni ödünç olarak alarak çalıştırdığı işçilere de kendi çalışanlarına ödediği ücreti ödemekle yükümlü kılmaktadır. Anılan Kanun'a göre ancak toplu sözleşmeler yoluyla taraflar arasında kararlaştırılması halinde ödünç çalıştırılan işçilere farklı ücret ödenmesi mümkündür. Diğer taraftan, toplu sözleşmelere bağlı olmayan çalışanlar da bu tür toplu sözleşmelerde öngörülen düzenlemeleri, işverenle yapacakları hizmet sözleşmelerine dahil edebilme hakkına sahiptirler.

6.2.7. Federal İş Mahkemesi'nin işverenin işçilerini diğer işletmesinde istihdam ederken takdir hakkını kullanmasına ilişkin 10.07.2013 tarih ve 10 AZR 915/12 sayılı Kararı

Bir işveren işten kaynaklanan nedenlerle çalışanlarından bazılarını bir işletmeden diğer işletmeye göndermek istemesi halinde, göndereceği çalışanları seçerken takdir hakkını doğru kullanmak zorundadır. Seçilecekler listesine yalnız süreli iş sözleşmesiyle çalışanları dahil etmek hukuka aykırıdır.

Davacı, İş Ajansı'nın bir il müdürlüğünde süreli iş sözleşmesi ile istihdam edilmiştir. İşveren aralarında davacının da bulunduğu ve süreli iş sözleşmeleriyle çalışan bazı çalışanları İş Ajansının başka bir şehirdeki şubesine tayin etmiştir.

Davacı, iş mahkemesine başvurarak, kendi özel yaşam durumundan dolayı yeni işyerine gönderilmesini haksız olarak görmüş ve aynı zamanda çalışanlar arasında yapılan seçimin hukuka aykırı olduğunu iddia etmiştir.

Federal İş Mahkemesi, davalı işverenin mevcut toplu sözleşme ve hizmet sözleşmesi hükümlerine göre davacıyı işin gereği bir nedenle başka bir yerdeki işyerine gönderme hakkının bulunduğu, ancak gönderme işleminin işverenin gidecek işçilerini seçerken takdir hakkının doğru kullanılması halinde geçerli olacağına hükmetmiştir. Hem çalışanın hem de işverenin menfaatlerinin uygun bir şekilde gözetildiği durumlarda takdir hakkı doğru kullanılmıştır. İşveren, gönderilecek çalışanlar listesine daha önce yalnız süreli iş sözleşmesiyle çalışanları dahil ettiğinden ve yalnız süreli iş sözleşmesi ile çalışanlar diğer şubeye gönderildiklerinden gönderme işlemi geçersizdir.

6.2.8. Federal İş Mahkemesi'nin cinsiyetten dolayı ayrımcılık hakkında 17.10.2013 tarih ve 8 AZR 742/12 sayılı Kararı

Bir kadın çalışanın iş sözleşmesinin feshederken kadının hamile olduğunu bilmeyen ve durumu öğrendikten sonra fesih kararında ısrar eden işverenin davranışı, çalışanın cinsiyetten dolayı ayrımcılığa uğradığına dair kanıt teşkil etmez.

Davalı işveren çalışanın hizmet sözleşmesini deneme süresi sırasında feshetmiştir. Bunun üzerine davacı çalışan bir doktor raporu ibraz ederek, fesih bildirim sırasında hamile olduğunu belgelemiş ve işverenden bir hafta içinde fesih kararından vaz geçmesini, yoksa dava açacağını bildirmiştir. Davalı işveren bir tepki göstermemiştir. Bir ay sonra ise işletme doktoru kadının hamile olduğunu ve işgöremez olduğunu açıklaması üzerine davalı işveren sözleşmenin feshini geri aldığı açıklamıştır. Sonunda davalı işveren iş mahkemesi nezdinde kadının durumunu kabul ettiğine dair

bir açıklamada bulunmuş ve bunun üzerine fesih kararının hükümsüz olduğu hamile kadınların işten çıkarılmayacağı ilkesi nedeniyle mahkemece tespit edilmiştir.

Ancak davacı kadının 3 aylık brüt aylığı üzerinden cinsiyetten dolayı ayrımcılığa uğradığına dair tazminat talebi Federal İş Mahkemesi tarafından reddedilmiştir. Federal İş Mahkemesi, fesih kararının hükümsüz olmasına rağmen, işverenin fesih kararının bildiriminde kadının hamile olduğunu bilmediğinden, kadının hizmet sözleşmesinin feshedilmesinin kadının cinsiyetinden dolayı ayrımcılığa uğradığı anlamına gelmediğine hükmetmiştir.